

lichtbij

rheid hebben in 2009 het initiatief genomen om op het Leerpark **de Duurzaamheidsfabriek+** te vestigen. De Duurzaamheidsfabriek wordt een technologisch centrum waar duurzame ontwikkeling en onderwijs hand in hand gaan. Studenten van VMBO, HAVO, VWO, MBO, HBO én nascholende werknemers zullen er samen bezig zijn met duurzaamheid. Het bedrijfsleven zal in de labs en werkplaatsen van het centrum een deel van de onderwijstaak vervullen. De stichting Urgenda heeft in 2009 het Leerpark aangewezen als icoonproject. Stichting Urgenda is een actie organisatie die Nederland snel duurzaam wil maken, samen met bedrijven, overheden, maatschappelijke organisaties en particulieren. Urgenda koppelt innovatie en duurzaamheid en wil een brede duurzaamheidsbeweging creëren. Ze richt zich daarbij op koplopers. Een icoonproject is een grootschalig duurzaamheidsproject met internationale allure en een belangrijke symboolwerking voor innovatie en duurzaamheid.

Rein Meester (directeur Leerparkontwikkeling en voorzitter van de Coöperatie Leerpark) en Sandra van Kampen, programmamanager van de Stichting Urgenda, in gesprek over de plannen.

Sandra, waarom hebben jullie het Leerpark aangewezen als icoonproject?

We willen Nederland sneller duurzaam maken. We hebben een actieprogramma opgesteld, gericht op de visie richting 2050. We zoeken goede initiatieven en proberen te helpen om die op te schalen. Iconen zijn projecten met een landelijke uitstraling. In november 2009 maakten we kennis met het Leerpark. We waren onder de indruk van de totale ambities van het Leerpark.

Wat was daar zo bijzonder aan dan?

We zien dat de sociale innovatie hier ook een belangrijke rol speelt. Duurzaamheid zit niet alleen maar in techniek. Het zit ook in mensen: hoe gaan we met elkaar om en respecteren we elkaar? Wat ik zie bij het Leerpark is dat hier met respect wordt omgegaan met de leerlingen en dat de toegevoegde waarde wordt gezien van die jongeren. Dat is juist op het niveau van het beroepsonderwijs heel belangrijk. Het lijkt alsof hier van een gebied dat bijna het gevoel gaf van een %o-go area+, voor dezelfde groep iets positiefs wordt gemaakt waar iedereen met trots naar kan kijken. Het gaat om samen leren en zoeken. Rein: Een voorbeeld zijn de appartementen van Woonbron waar zorgleerlingen kunnen werken in een onderwijsleerbedrijf. Het is de bedoeling het Leerpark tot een vitale stadswijk te maken. Er is een kinderdagverblijf, een kapper, een garage, en er komen nog veel meer bedrijven.

Welke projecten zijn nog meer icoon geworden?

Er zijn nog vier andere projecten die we hebben aangewezen: Duurzaam Texel en duurzame Wadden, de drijvende stad in Rotterdam, Klimaatneutrale steden, en Elektrisch Vervoer.

Wat is het voordeel om icoonproject te zijn?

De projecten kennen allerlei dwarsverbanden, omdat experts geïnteresseerd raken in de ontwikkelingen bij andere iconen en daar een bijdrage aan willen leveren. Urgenda kent nog vele andere initiatieven en die vormen een uitgebreid netwerk. We denken actief mee en kunnen het Leerpark of de Duurzaamheidsfabriek in contact brengen met mogelijke partners. We genereren publiciteit als dat nodig is, of zoeken mee naar financiering. Duurzaamheid is een weg, 100% duurzaamheid is nu niet realiseerbaar, maar in onderlinge samenwerking kan je een heel eind komen.

Rein, wat is het belang voor het Leerpark van de Duurzaamheidsfabriek?

Vanaf 2005 zijn door de Coöperatie Leerpark de scholen van de grond getrokken. Nu moeten de praktijkvoorzieningen er komen, we zitten in een volgende fase. Van project breiden we uit naar vitale stadswijk. De gemeente heeft al langer duurzaamheid in het vaandel. (arbeidsmarkt, onderwijs, leefbaarheid en veiligheid) Duurzaamheid is eerst vanuit de fysieke kant aangevlogen: park en stedelijke voorzieningen, de WKO (Warmte Koude Opslag als energievoorziening), geconcentreerde voorzieningen voor sport in plaats van allemaal aparte gymaccommodaties. We zijn gestart met de vraag of bedrijven zich op het Leerpark wilden vestigen.

leeromgeving. Ze doen geen investeringen in stenen en de langere termijn, in de vorm van bijvoorbeeld langjarige

huur.

Waarom is het aantrekkelijk voor bedrijven om zich op of dichtbij het Leerpark te vestigen?

Ze hebben een kans om tegen de aanstaande beroepsgroep aan te kruipen. Ook de eigen medewerkers van de bedrijven nemen deel aan leven-lang-leren trajecten. Zeker met betrekking tot duurzaamheid is het besef dat samenwerking nodig is breed aanwezig in alle lagen van de samenleving. De overheid is steeds minder sturend en men verwacht meer initiatief van onderop. De overheid wordt meer een facilitator. De samenwerking tussen het onderwijs en het bedrijfsleven wordt met dit project sterk bevorderd. De ontwikkeling genereert enthousiasme en creativiteit. Er wordt verbinding gezocht met waar we nu staan en voor de langere termijn doen we er inspiratie mee op voor de echte vernieuwingen. De maakbaarheid van de innovatie wordt groter door het samenspel tussen mbo en hbo.

In welke opzichten verschilt de aanpak van de Duurzaamheidsfabriek met die van vergelijkbare initiatieven?

Normaal blijven dit soort zaken vaak hangen op het niveau van HBO of universiteit. In deze regio hebben we een sterke maakindustrie en dan is het niet goed als er bij research en development te weinig aandacht bestaat voor de nodige transformatie naar de werkpraktijk. In ons project is de maakindustrie dichtbij gehouden. Op mbo niveau gaat het veel om maken en de onderhoudssfeer. Ik ben ervan overtuigd dat het element duurzaamheid het regionale bedrijfsleven heeft teruggehaald. Hier zijn snellere sprongen mogelijk, omdat het voor de regionale bedrijven herkenbaar is geworden.

Krijgt het gebouw nog speciale kenmerken?

Thomas Rau, de architect, heeft duurzaamheid als kenmerk. 80% van het gebouw zal straks klaar zijn, 20% zal zich blijven doorontwikkelen. Het gebouw wordt heel duurzaam: dat gebeurt door het gebruikte materiaal, de energievoorziening, de natuurlijke ventilatie en de mogelijkheden tot hergebruik in de toekomst (er is zelfs een sloobestek gemaakt). Het gebouw is ook een leerobject: onderzoek wordt bijvoorbeeld gedaan naar de mogelijkheid om krachtstroom te genereren met biomassa in plaats van op de traditionele wijze. Er wordt zelfs over nagedacht om op het dak een kas te plaatsen. CO₂ en vrijkomende warmte zullen dan worden benut om de kas in de winter te verwarmen.

Wat is eigenlijk de betrokkenheid van de bedrijven?

Er zijn verschillende founding fathers voor dit plan. Krohne Altometer en het Nederlands Meetinstituut (NMI) zullen onder de naam Xcalibur een kleine kopie bouwen van het meetsysteem Euroloop in de Botlek. Daar worden hoogwaardige opleidingen aan gekoppeld. Ook InstallatieWerk Zuid Holland (IZHW), waarin bedrijven als Verkerk, Mampaey en Wolter en Dros zijn verenigd, en het leerbedrijf Deltametaal willen er hun intrek nemen. De afvalcentrale HVC wil een kleine WKO neerzetten en Sublean wil voorbeelden van duurzame daken demonstreren. Dit is slechts een greep uit de mogelijkheden die al in gang zijn gezet of dat op korte termijn zullen worden. Er kan 5700 m² worden verhuurd, omdat het dak ook vloer is geworden. Financiële instellingen raken ook geïnteresseerd in de plannen.

Wanneer gaat de fabriek van start?

We zijn nu bezig met de laatste fase van het voorlopig ontwerp en dat betekent dat de Duurzaamheidsfabriek op 1 januari 2012 de poorten open moet kunnen zetten.